МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Київського національного
університету культури і мистецтв
протокол №48 від 29.03 2019 р.

Набуває чинності згідно з наказом
від «29» 03 2019 р. №141/1-0

В.о.ректора _____
І.С.Бондар

ПОЛОЖЕННЯ

про проведення практики студентів і аспірантів Київського національного університету культури і мистецтв

Київ - 2019

Практика студентів і аспірантів Київського національного університету культури і мистецтв є обов'язковим компонентом освітніх програми усіх спеціальностей і рівнів для здобуття кваліфікації і набуття студентами і аспірантами професійних компетентностей згідно вимог стандартів вищої освіти.

Положення про проведення практики студентів і аспірантів Київського національного університету культури і мистецтв (нова редакція) розроблене на підставі: «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України № 93 від 8.04.1993р., наказу Міністерства освіти України № 351 від 20.12.1994р., "Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України" та у відповідності до Закону України "Про вищу освіту" від 28.12.2014р., Указу Президента України № 1013/2005 від 4.07.2005р. "Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні", Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 216 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах».

У даному Положенні розглядаються питання організації, проведення і підведення підсумків всіх видів практики студентів і аспірантів КНУКіМ.

1. МЕТА ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1.1 Метою практики є оволодіння студентами і аспірантами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання, вести наукові дослідження та творчо застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

1.2 Практика студентів і аспірантів передбачає безперервність та послідовність її проведення, органічне поєднання з практичними й лабораторними заняттями, отримання студентами і аспірантами достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів вищої освіти та освітніх програм бакалавра, магістра, доктора філософії (доктора мистецтва).

1.3 Види і тривалість практики визначаються вимогами стандартів вищої освіти та відображаються відповідно в освітніх програмах, навчальних планах і графіках навчального процесу.

2. ВИДИ ПРАКТИКИ:

2.1 **Ознайомча** – для студентів 1-го курсу; кількість баз практики 13-15. Ознайомча практика проводиться у формі екскурсій на підприємство, заклад чи установу галузі, за якою навчається студент, або суміжної галузі,якщо це обґрунтовано програмою практики. Метою екскурсій є ознайомлення студентів з історією підприємства, організації, закладу, його структурою і основними

видами діяльності. Завданням ознайомчої практики студентів є ознайомлення з діяльністю закладів, установ та організацій згідно фаху. Результатом ознайомчої практики є усвідомлення студентами майбутньої сфери діяльності.

2.2 **Навчальна** – для студентів 2-го курсу; кількість баз практики 1-3. Метою навчальної практики є узагальнення і систематизація отриманих студентами теоретичних знань, набуття вмінь та навичок застосовувати їх на практиці. Завданням навчальної практики є ознайомлення зі змістом і формами роботи на базі практики та виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики.

2.3 **Виробнича** – для студентів 3 курсу; кількість баз практики 1-3. Метою виробничої практики є формування у студентів професійних навичок, уміння приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи в реальних виробничих умовах при виконанні обов'язків, властивих його майбутній професії, організаційно-управлінській і суспільній діяльності. Реалізуються поставлені перед практикою цілі шляхом самостійного вивчення діяльності організацій, підприємств і установ. Завданням виробничої практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення циклу теоретичних дисциплін.

2.4 **Переддипломна** – для студентів 4-го курсу; кількість баз практики 1-3. Метою виробничої практики є узагальнення та вдосконалення здобутих студентами знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової діяльності, а також підготовка студентів до виконання завдань з захисту дипломних робіт. Завданням практики можуть бути пов'язані не лише з написанням дипломної роботи, а й дослідження окремих питань на замовлення баз практики.

2.5 **Стажування за фахом** – для студентів 1-го курсу магістратури; кількість баз практики 1-2. Стажування за фахом є завершальним етапом підготовки студента до виконання магістерської роботи та наступної самостійної діяльності. Завдання практики можуть бути пов'язані не лише з написанням робіт, а й науково-дослідною роботою студента, підготовкою доповідей на студентську наукову конференцію, дослідженням окремих питань на замовлення підприємств – баз практики. Взаємозв'язок практики з науково-дослідною роботою у студентів магістерського рівня може полягати у розробці нормативної документації, актів впровадження наукової розробки тощо.

2.6 **Науково-педагогічна (асистентська)** – для студентів 1 курсу магістратури; кількість баз практики 1-2. Науково-педагогічна (асистентська) практика має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь викладацької роботи. Науково-педагогічна (асистентської) практика передбачає такі види діяльності магістра: навчальна робота; методична робота; організаційно-вихована робота; науково-дослідна робота.

2.7 **Педагогічна практика** – для аспірантів 2-3 курсів; кількість баз практики 1-6. В процесі проходження педагогічної практики аспіранти повинні оволодіти основами науково-методичної та навчально-методичної роботи: навичками структурування та психологічно грамотного перетворення наукових

знань в навчальний матеріал, ознайомитися з різними способами представлення навчального матеріалу, способами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання навчальної діяльності у вищій школі.

3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

3.1 Зміст практик освітнього рівня бакалавр і послідовність їх проведення визначається наскрізною програмою, яка розробляється випусковою кафедрою згідно з навчальним планом підготовки фахівців певної освітньої програми відповідно до стандарту вищої освіти.

3.2 Наскрізна програма практики – це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів і форм контролю рівня знань, умінь і навичок, яких студенти мають набути під час проходження кожного виду практики.

3.3 На основі наскрізної програми практики кафедрами університету розробляються робочі програми відповідних видів практик.

3.4 Для освітніх рівнів магістр і доктор філософії (доктор мистецтв), враховуючи особливості графіка навчального процесу і змісту практики, розробляється тільки робоча програма практики.

3.5 Кожна робоча програма практики, після розгляду і схвалення на засіданні кафедри, передається до навчально-методичного відділу для проведення експертизи в установленому порядку і затвердження Вченою радою університету.

3.6 Наскрізна програма практики повинна бути короткою, конкретною за змістом. Перевагою наскрізної програми є те, що вона повно інформує про всю систему практичної підготовки за типовим навчальним планом бакалавра.

3.7 Наскрізні програми практики студентів з таких розділів:

- Загальні положення. В них зазначається місце практичної підготовки у формуванні фахівця відповідної спеціальності, а також перелік всіх видів практики, загальна характеристика й вимоги, що висуваються до об’єктів проходження практики з метою підвищення ефективності системи практик, перелік видів робіт та завдань, які можуть виконувати студенти під час проходження відповідного виду практики, обов’язки та вимоги до керівників з боку бази практики, перелік документів з кожного виду практики тощо.
- Види практик та неперервність практик та послідовність їх проходження, їх загальна характеристика та зв’язок із спеціальністю, яку отримує студент на факультеті; завдання, що стоять перед студентами, перелік основних робіт, обов’язкових для виконання, типові індивідуальні завдання з урахуванням специфіки відповідної спеціальності та спеціалізації тощо.
- Організація і керівництво практикою. У цьому розділі зазначаються об’єкти практики і вимоги до них: робочі місця або посади, що їх

дублюватимуть практиканти, функції керівників практики, належне документальне оформлення – графіки, щоденники тощо.

- Вимоги до баз практики. Бази для проведення практики повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення; бути паспортизованими з описанням матеріально-технічного і методичного забезпечення, а також із визначенням умінь і навичок, які можуть бути там сформовані.
- Підсумки й оцінювання практики з урахуванням особливостей спеціальності (спеціалізації) включають форми і методи контролю практики, вимоги до складання і оформлення звіту, терміни подання та проведення звітів про проходження практик, склад комісій із захисту практик, критерії їх оцінювання тощо.
- Додатки, що містять зразки документації.

3.8 Робочі програми конкретизують кожен вид практики і складаються з наступних розділів:

- Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження.
- Термін практики.
- Перелік основних баз практики.
- Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення студентів на практику.
- Перелік і зразки документів, які потрібні заповнити студенту під час практики і подати на кафедру після її закінчення.
- Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи студентів і аспірантів.
- Обов’язки студентів і аспірантів на практиці.
- Обов’язки керівників практик від кафедр і баз практики.
- Правила техніки безпеки.
- Критерії оцінювання.
- Рекомендована література.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

4.1 Відповідальність за організацію і здійснення практичної підготовки студентів і аспірантів покладається безпосередньо на деканів факультетів і завідувачів кафедрами. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики забезпечують відповідні кафедри. Загальну організацію практики і контроль за її проведення здійснює завідувач лабораторії професійної практичної підготовки.

4.2 Обсяг практики визначається з розрахунку 1,5 кредити (45 год.) на 1 тиждень, з яких: для денної форми навчання 66% становить обсяг виконання завдань на базах практики, 33 % - самостійна робота студента; для заочної (дистанційної) форми навчання 3% - виконання завдань практики на базах, 97% - самостійна робота студента.

4.3 Керівництво практикою є складовою навчальної роботи викладача. Навчальне навантаження розраховується за наступними нормами часу на керівництво практиками:

Керівництво практичною підготовкою			
1.	Керівництво практикою (ознайомчою, навчальною, виробничою)	1 година в тиждень на 1 особу	
2.	Керівництво науково-педагогічною (асистентською) і педагогічною практикою	2 години в тиждень на 1 особу	За одним керівником закріплюється не більше 10 студентів
3.	Захист звітів про практику	0,15 години на 1 особу	Кількість членів комісії – 2-3 особи

4.4 Для проведення практики визначаються бази практик. За наявності на кафедрі державних, регіональних замовлень на підготовку фахівців перелік баз практики надають органи, які формували замовлення на фахівців. При підготовці фахівців за цільовими договорами з підприємствами, організаціями, установами бази практики передбачаються у цих договорах.

4.5 Як бази практичної підготовки студентів можуть використовуватися навчально-виробничі та наукові підрозділи університету (якщо програма практики передбачає науково-дослідницьку спрямованість), навчально-виховні заклади, професійно-технічні училища (ліцеї), дослідні господарства, полігони та підприємства, організації, установи, які мають необхідне обладнання та кваліфіковані кадри. Базами науково-педагогічної (асистентської) і педагогічної практики можуть бути кафедри університету, інші заклади вищої освіти. У випадку, коли підготовка фахівців здійснюється університетом за замовленням фізичних або юридичних осіб, бази практики забезпечують ці особи (з урахуванням усіх вимог програми практики та Положення) або університет, що визначається умовами договору (контракту) на підготовку фахівців.

4.6 Підприємства, установи, організації, які використовуються як бази практики, повинні відповідати наступним умовам:

- можливістю забезпечити виконання студентом програми практики;
- наявністю структур, що відповідають спеціальності (спеціалізації) за якими здійснюється підготовка фахівців;
- можливістю кваліфікованого керівництва практикою студентів;

- можливістю наступного працевлаштування випускників університету.

4.7 Студенти направляються на практику, як правило, групами не менше 3-х осіб (у межах ознайомчої практики академічною (зведеною) групою). У разі необхідності кафедра може прийняти рішення про направлення в одну базу практики меншої кількості студентів, але це рішення повинно бути обґрунтованим.

4.8 Студенти випускного курсу можуть направлятись для проходження практики за індивідуальним планом на місця їх майбутнього працевлаштування за наявності тристороннього договору про працевлаштування випускників.

4.9 В особливих випадках кафедра може дозволити студентові проходити практику у запропонованій ним базі практики з обов'язковим обґрунтуванням такого рішення.

4.10 В окремих випадках адміністрація університету може дозволити студенту проходити практику за індивідуальним планом, який включає в себе виконання чітко визначених кафедрою завдань, виконання яких забезпечує формування компетентностей, закладених у програмі практики.

4.11 Під час проходження практики програмою передбачається профорієнтаційна робота студентів у закладах освіти у межах до 10% від загального обсягу практики.

4.12 З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) університет завчасно укладає договори на її проведення за встановленою формою. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або терміном до п'яти років.

4.13 Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає:

для студентів віком від 15-ти до 16-ти років – 24 години на тиждень;

для студентів віком від 16-ти років – 30 годин на тиждень.

4.14 Для координації роботи з організації та проведення практик на кафедрі призначається керівник практики від кафедри, який підпорядковується завідувачу кафедри і декану факультету.

4.15 Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- перед початком практики проконтролювати готовність баз практики. Для цього за 2 місяці до початку практики базі практики надається програма практики і договір про проведення практики, після чого разом з підписаним договором база практики подає університету інформацію про відповідність наявної матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення вимогам програми практики та кількість студентів, яку може прийняти;
- забезпечити проведення всіх організаційних заходів перед відбуттям студентів на практику: підготовку проекту наказу, інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, методичні рекомендації та інші, перелік яких встановлює навчальний відділ університету);

- повідомити студентам про систему звітності з практики, а саме: подання письмового звіту (для ознайомчої практики об'єм звіту у обсязі 1 аркушу А4 13 шрифтом інтервалом 1,5 на одну базу практики , для інших видів практики від 5-7 аркушів А4), підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;
- скласти до початку практики разом зі студентами план проходження практики, видати кожному студенту в групі індивідуальне завдання;
- представити студентів керівництву бази практики та закріпити їх за керівниками від бази практики (кількість студентів-практикантів, яка припадає на одного керівника практики від бази практики визначається кафедрою, виходячи із специфіки спеціальності;
- своєчасно отримати від керівництва бази практики виписки з наказу про прийняття студентів на практику та призначення керівників практики від бази практики;
- під час проведення практики постійно контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- контролювати виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, ведення табеля відвідування студентами бази практики;
- надавати студентам-практикантам методичну допомогу у вирішенні задач, визначених програмою практики;
- брати у складі комісії участь у захисті практики;
- подавати завідуючому кафедрою та керівнику практики від факультету письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.
- протягом тижня, після захисту практики, подати до навчального відділу письмовий звіт про проходження практики із зауваженнями та пропозиціями щодо її поліпшення.

4.16 Розподіл студентів на практику проводиться факультетом.

4.17 Проект наказу готується за місяць до початку практики.

4.18 Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

4.19 За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 відсотків часу відводиться на загально-професійну підготовку за програмою практики. У такому випадку база практики зобов'язана призначити кваліфікованого керівника практики з числа провідних спеціалістів.

4.20 Студенти університету при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від свого керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і дотримуватись правил проходження практики, охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно подати керівнику практики звітну документацію, що вимагається програмою практики й захистити практику.

5. Підведення підсумків практики

4.1 Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання.

Одним з основних документів підсумків практики є заповнений щоденник, який до захисту перевіряється керівником практики і подається під час заліку на розгляд комісії.

Студенти також обов'язково готують письмовий звіт (обсягом 13-21 листа А4, шрифту 13), який містить відомості про базу практики (історія, структура, оснащеність тощо), виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформлюється звіт за вимогами, які містяться у програмі практики.

4.2 Звіт з практики захищається студентом при комісії, призначеній завідуючим кафедрою. До складу комісії входять керівники практики від кафедри та, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри, які викладали студентам-практикантам професійно орієнтовані дисципліни.

Комісія приймає захист у студентів на кафедрі протягом перших десяти днів після її завершення або перших десяти днів семестру, який починається після практики . Оцінка за практику виставляється в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план студента.

4.3 Оцінка студента за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатом підсумкового контролю у наступному семестрі.

4.4 Звітна документація з практики зберігається на кафедрі протягом календарного року від дня захисту.

4.5 Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених університетом. Студент, який не виконав програму практики без поважних причин і отримав негативну оцінку з практики під час захисту за рішенням кафедри може пройти практику повторно, якщо це дозволяє специфіка даної спеціальності. У разі, якщо специфіка спеціальності не дає можливості повторного проходження практики (наприклад, науково-педагогічна практика), такий студент відраховується з університету.

4.6 Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедри, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультетів та університету не менше одного разу протягом навчального року.